

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Јануар 2021.

Београд, фебруар 2021.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања синдиката	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Испос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора наставила су стабилно кретање близу нивоа од 2,0%, колико управо и износе према резултатима јануарске анкете агенције Ипсос. То је незнатно више него у претходној анкети (1,9%). Када је реч о очекивањима привредника, она су у кратком року снижена са 2,0% на 1,5%. Уобичајено виша у односу на очекивања других сектора, очекивања становништва су порасла на ниво од 9,0%, док су очекивања представника синдиката остала непромењена, на нивоу од 2,5%.

Када је реч о средњорочним очекивањима, представници финансијског сектора за јануар 2023. године очекују инфлацију од 2,3%, док су очекивања привреде за исти период нешто нижа и износе 1,9%. Представници синдиката за две године унапред очекују инфлацију на нивоу од 3,0%, а становништво на нивоу од 7,0%.

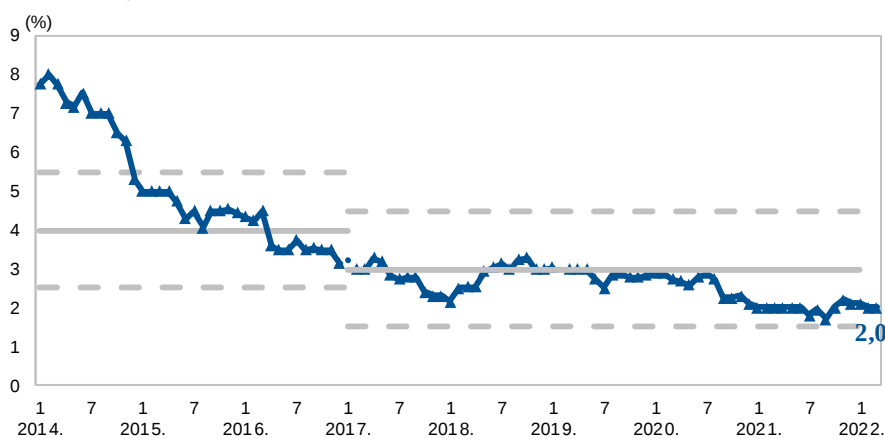
Усиђреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према анкети агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у јануару су износила 2,0%, док, према резултатима фебруарске анкете агенције Блумберг, финансијски сектор за годину дана унапред очекује инфлацију од 2,2%. Вредности из актуелних анкета готово су непромењене у односу на претходне анкете, када су износиле 1,9% (Ипсос) и 2,2% (Блумберг).

Јануарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износи 2,0% и није мењана у односу на претходни месец.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

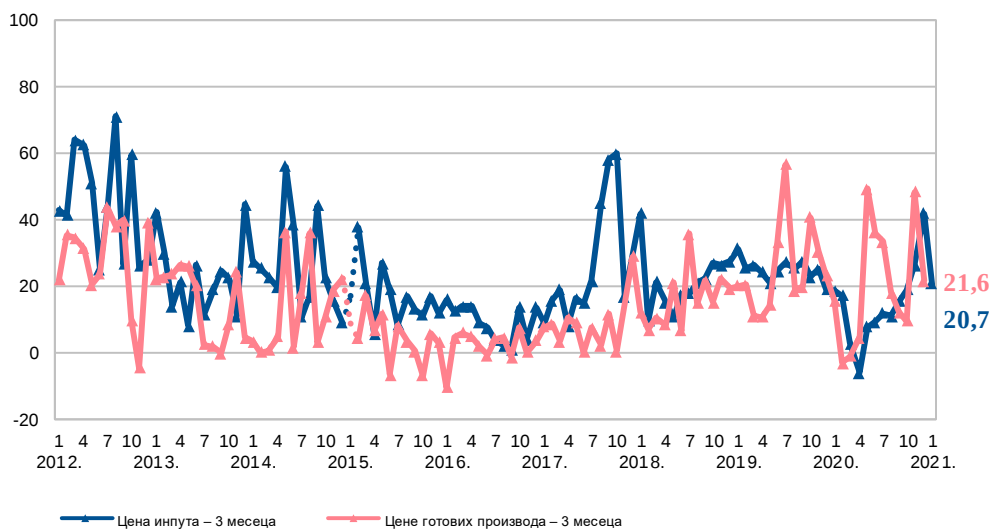
Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у јануару су износила 2,3%, што је непромењено у односу на претходну анкету. Од увођења овог питања у анкету (март 2014), средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора крећу се у границама циља.

Инфлациона очекивања привреде

Очекивања привредника у кратком року снижена су са 2,0% у децембру на 1,5%, у јануару, што је најнижа вредност од августа 2020. године. Средњорочна очекивања наставила су стабилно кретање близу нивоа од 2,0% и у јануару су износила 1,9%.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле у казу је на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

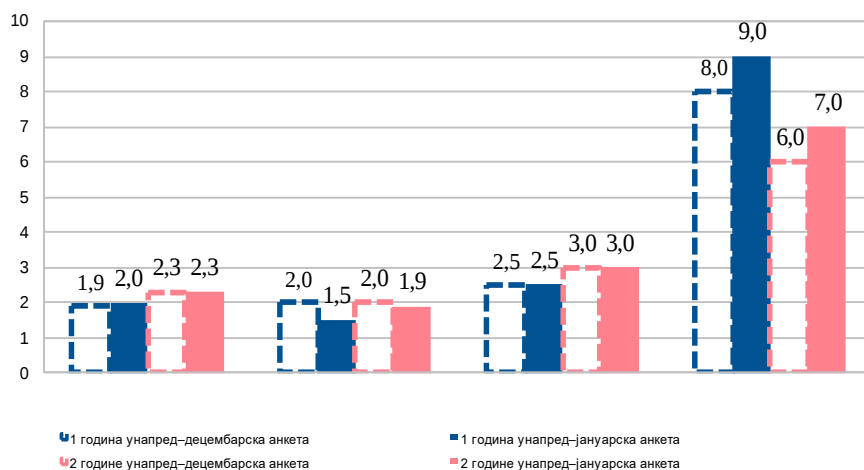
Перцепција пословања привредника по неким од кључних параметара пословања (пре свега оцена пословних услова) у јануару је оптимистичнија него у децембру, што би се могло довести у везу с позитивним вестима о вакцинацији, очекиваним попуштањем рестриктивних мера и сл.

За период од три месеца унапред, близу 80% привредника не очекује промене ни цена инпута у својој производњи, ни цена сопствених готових производа/услуга. Међутим, за период од 12 месеци унапред бележи се повећано учешће привредника који очекују раст цена и инпута и сопствених готових производа.

Инфлациона очекивања синдиката

Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања представника синдиката нису се променила у односу на претходну анкету и износе 2,5% и 3,0%, респективно.

Графикон 3. Очекивана међугодишња инфлација за једну и две године унапред

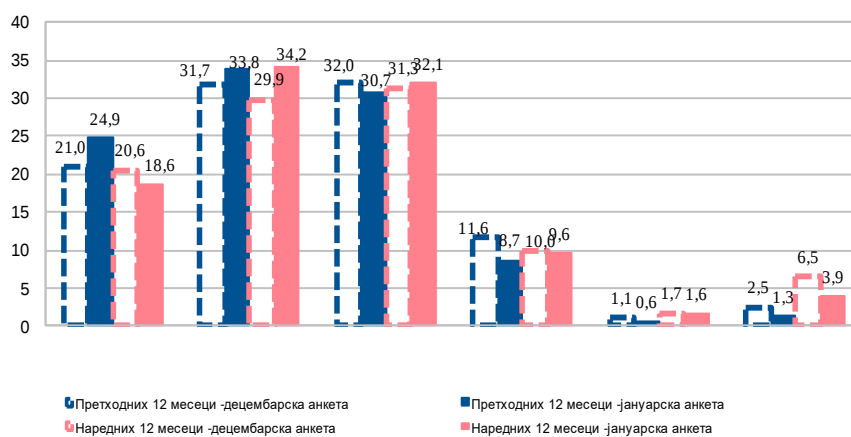
Извор: Ипсос.

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Јануарска анкета бележи раст и краткорочних и средњорочних инфлационих очекивања становништва, која су достигла 9,0% и 7,0%, респективно, што су највише вредности још од краја 2014. године. Раст инфлационих очекивања становништва могао би се довести у везу с поскупљењима електричне енергије, комуналних услуга, цигарета, нафтних деривата и сл.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

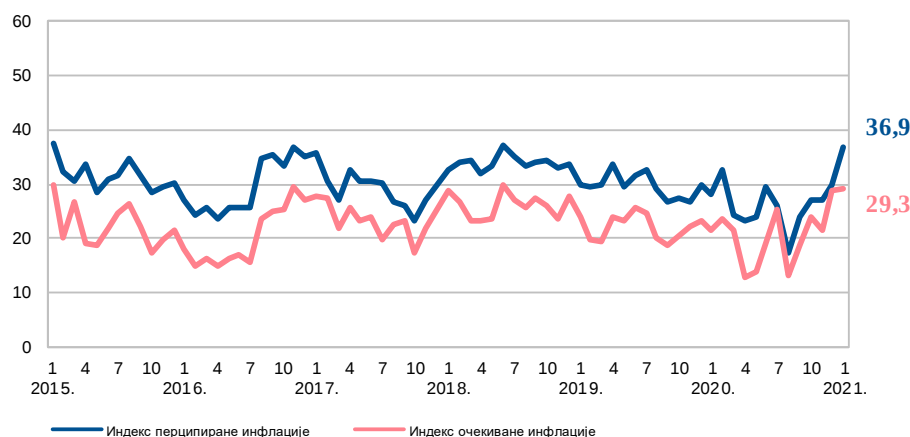
Извор: Ипсос.

Ипак, резултати квалитативне анкете не указују на знатнији раст нето процента испитаника који очекују поскупљења месечних рачуна, горива, цигарета, прехранбених производа. Такође, и даље највећи део анкетираниог становништва (око две трећине) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати. Ове чињенице могле би да укажу да је реч о привременом расту очекивања становништва.

Такво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Становништво очекује и да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних дванаест месеци.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачуни НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).